

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 8089
Tarih : 09.07.2020

32049

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Sayın Zehra Zümrüt SELÇUK tarafından Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ile 99 uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ

İzmir Milletvekili

Patlamaların önlenmesine dair Seveso Yönetmeliğinin karşılığı olan ve Türkiye'de 2 Mart 2019 tarihinde 30702 Sayı ile Resmi Gazetede yayınlanan Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi Ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmeliğin amacı tehlikeli maddeler bulunduran kuruluşlarda büyük endüstriyel kazaların önlenmesi ve muhtemel kazaların insanlara ve çevreye olan zararlarının en aza indirilmesi amacıyla, yüksek seviyede, etkili ve sürekli korumayı sağlamak için alınması gerekli önlemler ile ilgili usul ve esasları belirlemektir. Bu kapsamda işverenlerin olası kaza senaryolarını öngörmesi, büyük endüstriyel kazaların önlenmesi, yüksek koruma seviyesinin ve sürekliliğinin sağlanması, insan sağlığı ve çevre boyutunda yaratacağı sonuçların kabul edilebilir risk seviyelerinde sınırlandırılması gerekirken Türkiye'de tehlikeli kimyasalları depolayan ve bunlarla çalışan işletmelerin yasa ve yönetmeliklere uymaması, kağıt üstünde kalan, yasak savmaya hizmet eden pratikler, güvenli çalışma yerine çalışanların hızlı çalışmaya zorlanması, iş organizasyonunun yasa ve yönetmeliklere göre yapılmaması gibi kar odaklı işletmecilik

32049

yapılması ve hükümetlerin çarklar dönsün diye sürekli olarak cezasızlık politikaları izlemesi sonucu işçi kırımlarının, iş cinayetlerinin sonu gelmemektedir.

2008 yılında 20 işçinin yaşamını yitirdiği Davutpaşa'da, 2011 yılında yine 20 işçinin yaşamını yitirdiği Ankara Ostim'de, 8 işçinin yaşamını yitirdiği Gaziantep'teki galvaniz fabrikasında yaşanan işçi katliamlarına bir yenisi eklenmiş; 3 Temmuz 2020 tarihinde Sakarya'nın Hendek ilçesinde bir maytap fabrikasında yaşanan korkunç patlamada resmi rakamlara göre 1'i kayıp toplam 7 işçi yaşamını yitirmiştir. Fabrikada 189 işçinin çalıştığı, 114 işçinin yaralı olduğu, 20 işçinin de izinli olduğu açıklanmış, geri kalan 48 işçinin akıbeti hakkında ise bir beyanda bulunulmamıştır. Bu sebeple can kayıplarının ne kadar olduğu üstünde kuşku bulunmaktadır. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi'nin (İSİG) patlamanın meydana geldiği fabrika hakkında aktardığı bilgilere göre; her patlamadan sonra isim değişikliği ile yeniden faaliyet gösteren fabrikada 2009 yılında meydana gelen patlamada 1 kişinin yaşamını yitirdiği, 37 işçinin yaralandığı, 2011 yılında yine 1 işçinin yaşamını yitirdiği ve 10 işçinin yaralandığı, 2014 yılında ise yine 1 işçinin yaşamını yitirdiği ve 1 işçinin yaralandığı yer almaktadır.

Yetkili bir uzman tarafından yapılan açıklama da fabrikanın denetimsiz olduğu ve her yıl patlamalar yaşandığı, aynı zamanda patlama sonucu çevreye yayılan zehirli gazların büyük bir toplum sağlığı sorunu oluşturabileceği de belirtilmektedir. 13 yılda 7 patlama gerçekleşmiş bir işletmede, iş cinayetleri ve yaralanmaların neden cezasız kaldığı ve ölüm makinesine dönen bu işletmenin nasıl olup da hiçbir yaptırıma maruz kalmadan tekrar tekrar faaliyetlerini sürdürdüğü ülkedeki iş cinayetlerinin önlenmemesinin nedenlerine de işaret edecek veriler barındırmaktadır. TBMM'nin, İşçileri Bakanlığı'nın, birçok belediye ve valiliğin sık sık iş verdiği ve TBMM'nin plaket verdiği Büyük Coşkunlar Havai Fişek Fabrikası'nda fabrika sahibinin iktidarla girdiği ilişkiler sebebiyle etkin soruşturulmadığı bir olgusal gerçektir.

Deposunda 110 ton patlayıcı ve havai fişek olduğu söylenen fabrikada depolara konulan malların aşırı ısınma yapmış olmaları işçiler tarafından yetkililere defaatle dile getirilmesine rağmen bir çözüm üretilmediği anlaşılmaktadır. Bu nedenle işçilerin kendilerince çözüm ürettiği, "kapının önüne karton bir şey koymayın, her an kaçabilelim" diyen işçilerin ifadelerinden anlaşılmaktadır. Ayrıca bu kadar ciddi yanıcı ve patlayıcı ortamda sigara içildiği gerekçesi ile şikâyetle bulunan bir işçinin ise işten çıkarıldığının iddia edilmesi vahim bir tanıklıktır.

32049

Bu bağlamda;

- 1- Bakanlığınızca yapılan denetimlerde Büyük Coşkunlar Havai Fişek Fabrikası'nın Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi Ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik kapsamında risk analizi yapılmış mıdır, işletmede büyük kaza önleme politikası ve güvenlik yönetim sistemi mevcut mudur?
- 2- 13 yılda 7 patlama gerçekleşen, iş cinayetleri ve yaralanmaların meydana geldiği fabrika faaliyetine neden devam edebilmektedir? İşçilerin hayatı neden korunmamış, Bakanlığınızca can güvenliği olmayan bir yerde işçi çalıştırılmasına neden izin verilmiştir?
- 3- 13 yılda 7 patlama gerçekleşen ve iş cinayetleri ile yaralanmaların meydana geldiği Coşkunlar Piroteknik Kimya Sanayi Havai Fişek Tic. Ltd. Şirketi'ne ait fabrikanın farklı yerlerde ve farklı isimlerle faaliyetlerine devam edebilmesi nasıl mümkün olmaktadır?
- 4- Çalışan işçilerin depoda bulunan malların aşırı ısınma yapmış olduğu bilgisini vermelerine rağmen neden önlem alınmamıştır?
- 5- Bakanlığınızca son altı patlama sonrası yapılan denetim raporları var mıdır? Var ise bu raporlarda Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi Ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmeliğe uygunluk onayı bulunmakta mıdır? Yönetmeliğe uygunluk onayı var ise bu denetimlerin etkinliği gözden geçirilecek midir? Sorumlular cezalandırılacak mıdır?
- 6- Büyük Coşkunlar Havai Fişek Fabrikası'nın İşletmelerde bulunması gereken "Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesine İlişkin Belgeleri", "Büyük Kaza Senaryoları", "Acil Durum Planları", "Risk Değerlendirme Dokümanları" var mıdır? Var ise meydana gelen facia nasıl öngörülememiştir?
- 7- Çalışan işçilerin hangi risklerle karşı karşıya olduğu tespit edilip işçiler risklere karşı bilgilendirilmiş midir? İş güvenliği eğitimleri yapılmış mıdır?
- 8- Fabrikada üretilen malzemelerin depolandığı yerler için nasıl bir planlama yapıldığı yapılan denetimlerde incelenmiş midir?
- 9- Bir işletmede birden çok kez ölümlü kaza gerçekleşmiş olmasına rağmen, iş güvenliğini sağlamayan işletmelerin kapatılmamasının nasıl bir gerekçesi vardır?
- 10- Termal kontrol şartları neden yerine getirilmemiştir? Fabrikada çalışan işçilerin kıyafet ve ayakkabılarının çalışma ortamına uygun olmadığı, fabrikanın ürettiği maddeye uygun elektrik tesisatı bulunmadığı iddialarına yönelik inceleme yapılmış mıdır?

32049

- 11- En son Mart ayında yapıldığı bildirilen denetimin raporu kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?
- 12- Büyük Coşkunlar Havai Fişek Fabrikası'nın Bakanlığınıza bağlı İş Teftiş Kurulu Müfettişlerince denetimi en son hangi tarihte yapılmıştır?
- 13- Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı olarak iş cinayetlerinde "Avrupa"'da birinci, dünyada "üçüncü" sırada olmamız göz önüne alındığında denetimsizlik ve cezasızlık politikasının sonlandırılması ve sermaye karşısında yaşam hakkını korumak adına Bakanlığınız nezdinde yapılan bir çalışma var mıdır?
- 14- Çalışanların yasalara, uluslararası sözleşme ve mevzuatlara uygun ve sağlıklı güvenli, insana yakışır çalışma koşullarına kavuşturulması için Bakanlığınızca yapılan herhangi bir çalışma bulunmakta mıdır?